

Veřejná pohřebiště, povinnosti obcí jako provozovatelů veřejných pohřebišť

Od 1. 1. 2002 je v účinnosti zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pohřebnictví“).

Přestože všechny obce, ve kterých se nacházejí veřejná pohřebiště, mají zpracovány řády těchto pohřebišť a vydán souhlas k jejich provozování a souhlas s těmito řády buď od již zrušených okresních úřadů nebo později od krajského úřadu, je třeba připomenout, že v případě změny, resp. vydání nového řádu veřejného pohřebiště je nutné si vyžádat **předchozí souhlas krajského úřadu**. Souhlas bude vydán za předpokladu, že předložený řád je zpracován v souladu se zákonem o pohřebnictví.

Ze zákona o pohřebnictví je vhodné obcím jako provozovatelům veřejných pohřebišť dále připomenout:

- Provozování veřejného pohřebiště (dále jen „pohřebiště“) je službou ve veřejném zájmu, zajišťovanou obcí v samostatné působnosti. Nemůže-li obec zajistit tuto službu v územním obvodu své působnosti, je **povinna zajistit provozování pohřebiště** v jiné obci v okolí na základě smlouvy s provozovatelem pohřebiště (**§ 16 odst. 1 zákona o pohřebnictví**).
- Zákon o pohřebnictví stanoví v **§ 18 odst. 1** taxativní výčet povinností, které musí provozovatel pohřebiště zajistit. Jsou to výkopové práce související s pohřbením a exhumací, pohřbívání lidských pozůstatků a lidských ostatků do hrobů a hrodek, provádění exhumací, ukládání, rozptýl a vsyp zpopelněných lidských pozůstatků, správu a údržbu veřejného pohřebiště, včetně komunikací a okolní zeleně, pronájem hrobových míst a vedení související evidence.

Tyto povinnosti musí zajistit provozovatel pohřebiště, a to buď prostřednictvím vlastních zaměstnanců nebo osobami, které mají platné oprávnění k této činnosti. Nelze tedy připustit, aby pozůstalí sami vykopali hrob pro uložení rakve se zemřelým.

Vlastní pohřbení může být provedeno pouze tehdy, je-li úmrtí doloženo úmrtním listem. Pohřbení provádí zpravidla pohřební služba.

Fyzické osoby provádějící výkopové práce související s pohřbíváním nebo exhumací by pro svoji činnost měli mít osvědčení o získání dílčí kvalifikace hrobníka. Informace o získání osvědčení je možné získat buď na internetových stránkách <http://www.narodni-kvalifikace.cz> - Osobní a provozní služby nebo na adrese Tomáš Kotrlý, ministerstvo pro místní rozvoj, odbor legislativně právní, Staroměstské nám. 6, Praha 1, 115 00 případně i na adrese David Stejskal, K Solné Stezce 72/1, 251 01 Říčany nebo na e-mailu kenotaf@seznam.cz.

- Provozovatel pohřebiště zodpovídá i za škody způsobené např. pádem větví nebo stromů či prorůstáním kořenů stromů do hrobů a následné poškození hrobového zařízení.
- Provozovatel pohřebiště se při své činnosti řídí řádem veřejného pohřebiště (dále jen „řád“), upravujícím základní práva a povinnosti jak provozovatelů pohřebišť, tak i nájemců hrobových míst a dalších návštěvníků pohřebišť (**§ 19 zákona o pohřebnictví**). **Řád musí být zveřejněn v místě na daném pohřebišti obvyklém.**

Ze zpracovaného řádu musí být zcela zřejmé, kdo je provozovatelem pohřebiště. Zajišťuje-li provozovatel pohřebiště jeho provozování prostřednictvím jiné právnické nebo fyzické osoby, vztahují se na tuto osobu povinnosti, které zákon o pohřebnictví ukládá provozovatelům pohřebiště.

V řádu musí být uvedeny zákonem stanovené taxativní povinnosti provozovatele. Nepřesné uvedení těchto povinností může v některých případech vyvolat i nepříjemné situace, zejména pokud se jedná o výkopové práce na pohřebišti.

- Provozovatel pohřebiště musí stanovit stejné podmínky pro sjednání nájmu hrobového místa pro každého nájemce a vést evidenci související s provozováním pohřebiště (**§ 20 zákona o pohřebnictví**). Je možné připustit, že **může být více nájemců** na jedno hrobové místo i přesto, že je to pro provozovatele veřejného pohřebiště nevýhodné, zejména z důvodů povinností, které mu k nájemcům ukládá zákon o pohřebnictví. I z hlediska vlastních nájemců by se však mohly vyskytnout problémy (pokud se bude cokoli na hrobě konat, **vždy jen se souhlasem provozovatele a všech nájemců**).
- Nájem hrobového místa vzniká na základě písemné smlouvy mezi provozovatelem pohřebiště jako pronajímatelem a nájemcem. Smlouva musí být písemná a musí obsahovat mimo jiné výši nájemného a výši úhrady za služby spojené s nájmem, pokud je provozovatel poskytuje. Výši maximální ceny za služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním veřejného pohřebiště mohou obce uplatnit vyhlášením v nařízení při splnění podmínek stanovených v § 1 odst. 6 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění zákona č. 141/2001 Sb. {viz Cenový věstník Ministerstva financí}.

V případě nájmu hrobového místa v podobě hrobu musí být doba, na níž se smlouva uzavírá, stanovena tak, aby od pohřbení mohla být dodržena tleci doba, stanovená v řádu. Je-li nájemcem fyzická osoba, přechází nájemné na její dědice. Dědic je povinen nahlásit provozovateli nové údaje potřebné pro vedení evidence pohřebiště (**§ 25 zákona o pohřebnictví**).

- Zemře-li osoba bez dědice, její majetek připadne státu jako tzv. odúmrtí. Stát, respektive Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, hradí náklady pohřbu. Podrobně tuto problematiku vysvětluje v časopise Moderní obec č. 4/2009 Marek Hanák z Kanceláře veřejného ochránce práv, Brno.
- Obec má také povinnost zajistit pohřbení lidských pozůstatků v případě, že do 96 hodin od úmrtí se o pohřbení zemřelého nikdo nepostaral. V takovém případě může obec požádat Ministerstvo pro místní rozvoj ČR o proplacení nákladů vynaložených na pohřeb. Více informací k tomu najdete na internetových stránkách www.mmr.cz – Pohřebnictví.
- Odbor dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra ČR ve svém stanovisku č. 32/2007 objasňuje problematiku § 4 odst. 4 zákona o pohřebnictví, týkající se přijetí obecně závazné vyhlášky upravující způsob a podmínky převozu a přechodného uložení zemřelých. Vzor vyhlášky lze nalézt rovněž na internetových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj ČR www.mmr.cz – Pohřebnictví – Právo a legislativa – Další právní informace.

Podle § 26 zákona o pohřebnictví lze uložit jak provozovateli pohřebiště, tak i nájemci hrobového místa sankce, např. při pohřbívání jiným způsobem, než je v zákoně stanoveno, při nezajištění údržby hrobového místa i přes písemné upozornění provozovatele pohřebiště nebo zachází-li se s lidskými pozůstatky nebo lidskými ostatky způsobem dotýkajícím se důstojnosti zemřelého nebo mravního cítění pozůstalých a veřejnosti, a to až do výše 50 000 Kč.

**Jaroslava Váchová, oddělení právní a krajského živnostenského úřadu,
tel. 564 602 186, e-mail: vachova.j@kr-vysocina.cz.**